

Behoefteraming monumentenzorg

Werk voor 8900 man — een oneigenlijk argument?

Restauratie

Deze laatste constatering is niet nieuw, alleen is ze gebaseerd geweest op de terugval van de uitgaven in 1980 van ruim 141 miljoen tot een begrotingspost voor 1981 van slechts 106 miljoen. Het begint nu echter duidelijk te worden, dat zelfs deze 106 miljoen nog maar het topje van de bezuinigingen voor monumentenzorg is geweest. Het is namelijk te danken aan een op het allerlaatste moment aan de begrotingsstukken toegevoegde „extra” uitkering, dat dat niveau nog gehaald werd. Dit alles betekent, dat de uitgaven ten behoeve van restauraties structureel veel lager liggen en amper de 80 miljoen halen. Die extra bijdrage is tot stand gekomen via de post „gericht aanvullend beleid 1981” en loopt tot het jaar 1985. In dat jaar zullen de bezuinigingen van het kabinet-Van Agt op het gebied van de monumentenzorg pas echt aan het licht komen.

Rechts kabinet

Dat het huidige kabinet op monumentenzorg bezuinigt en in de afgelopen jaren bezuinigd heeft, is al eerder aangetoond¹⁾, maar dat juist dit kabinet een dergelijk gedrag vertoont is toch merkbaar. Nog afgezien van het feit, dat we te maken hebben met een rechts kabinet — waar een aantal monumentenzorgers zijn hoop op gevestigd had — het gaat ook om een kabinet, dat beweert de werkgelegenheid te stimuleren. Door echter op deze wijze te korten op het restauratiebudget, beïnvloedt zij als enige, in negatieve zin, de werkgelegenheid in deze sector. Immers dat de subsidies voor restauratie van monumenten een hoogst effectieve wijze van bestedingen van overheids gelden zijn, zou toch wel als bekend verondersteld mogen worden.

Bouwproductie

Waarom zijn de uitgaven van de overheid voor restauraties zo'n rendabele besteding? Om te beginnen omdat elke subsidiegul- tot een veelvoud van bouwproductie leidt. Ook echter omdat de restauratiesector, vanwe-

De berichten over het inzakken van de bouwproductie gaan merkwaardigerwijs vergezeld van berichten, waarin wordt meegedeeld, dat de geld-en-subsidiekraan voor de bouw wordt dichtgedraaid. De angst voor het verder oplopen van het begrotingstekort leidt tot de decimering van de steun aan een aantal belangrijke bouwsectoren. De uitgaven ten behoeve van restauraties behoren tot de opvallendste verliezers in het gevecht om de gunsten van de overheid.

ge de hoge arbeidsintensiteit al direct bij de aanvang van de productie — op de bouwplaats — een groot werkgelegenheids-effect heeft.

De omvang daarvan is eenvoudig te berekenen. De gemiddelde uurloonkosten van een bouwvakker zijn f 34,-²⁾ en het aantal jaarlijks gewerkte uren ligt tussen de 1500 en 1700. Rekening houdend met het loonkostenaandeel, dat zoals bekend in de restauratiesector erg hoog is (70%), is één bouwvakker verantwoordelijk voor een productie van ongeveer f 79 000,-. Bedenken we ons, dat de 106 miljoen subsidie een bouwproductie mogelijk maakt van 315 miljoen, dan is er in 1981 voor 4000 man werk.

Het Algemeen Verbond Bouwbedrijf heeft die werkgelegenheid in 1978 al laten uitrekenen en kwam toen op een totaal van 8900 man³⁾. Dit houdt dus in dat de werkgelegenheid in de restauratiesector tijdens de afgelopen drie jaren meer dan gehalveerd is.

Jongerenwerk

Dat er werkgelegenheid in deze sector op zo'n schaal verloren gaat is ernstig. Het zijn immers kwalitatief goede arbeidsplaatsen, die we vooral moeten zoeken bij de kleinere bedrijven. Er is vakmanschap voor nodig en het is bovendien zelfstandig en afwisselend werk.

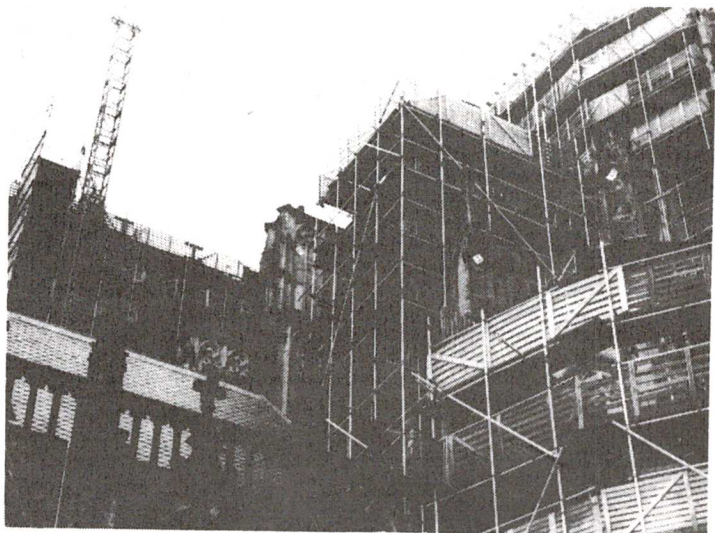
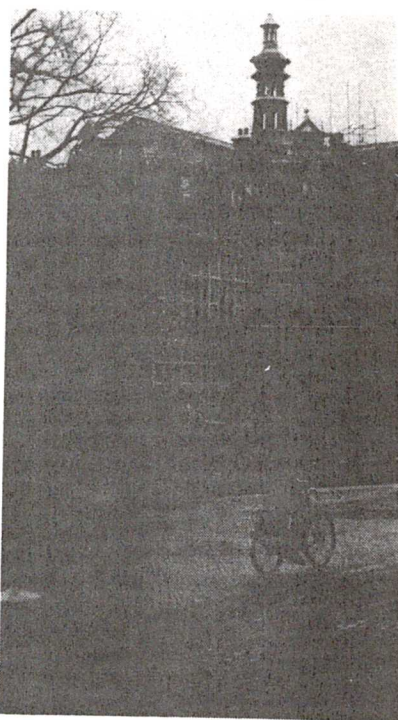
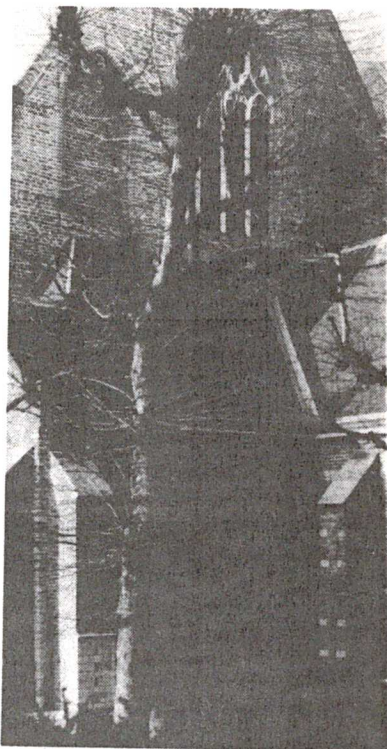
Een ander pluspunt is, dat de bedrijven in deze sector, meer dan andere bouwbedrijven, een groot percentage vast personeel in dienst hebben en er bestaat de mogelijkheid tot het voeren van een goed sociaal beleid. Bovendien hebben deze bouwbedrijven verhoudingsgewijs veel jongeren in dienst, die ze een interne opleiding geven⁴⁾. Gezien de huidige jeugdwerk-

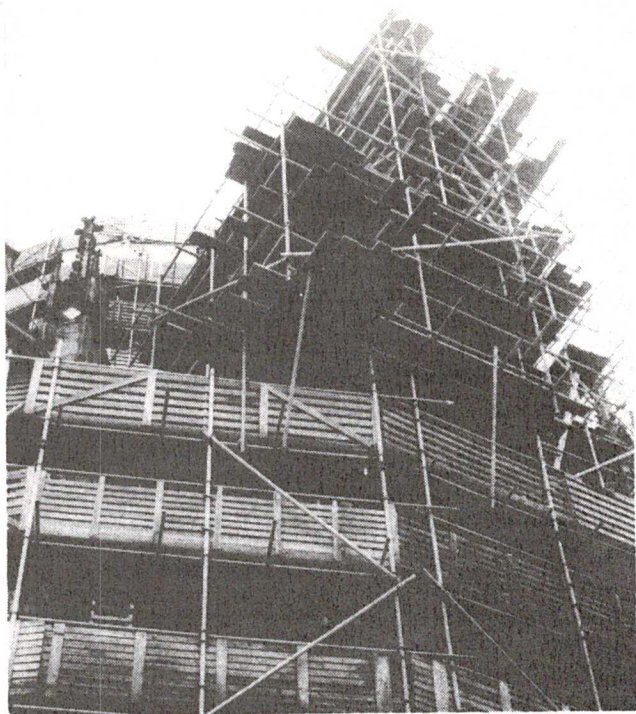
loosheid een niet te onderschatten argument.

Dalend budget

Zoals het er nu naar uitziet zal, 10 jaar na het Monumentenjaar 1975, het restauratiebudget van de overheid reëel dalen naar een niveau, waaronder het sinds het bestaan van de monumentenwet niet meer is geweest. Dat dit een zorgelijke ontwikkeling is, is duidelijk.

Het is dan ook verheugend om te zien dat nu ook de, laten we zeggen, meer gematigde krachten binnen de monumentenzorg hun stem gaan roeren en zich keren tegen het huidige overheidsbeleid. Het lijkt er eindelijk op, dat de tactiek om de problemen te verzwijgen — in de (zinloze) veronderstelling dat ergere bezuinigingen daarmee worden vermeden — volledig is verlaten. Dit is terug te vinden in de discussies en hoewel men af en toe nog wel eens op de man en niet op de bal speelt is het besef dat er rigoureuus moet worden ingegrepen, aanwezig. Men praat over een andere soort





drs. ir. A. Dreimuller



drs. A. van Hooren

monumentenzorg, meer aandacht voor soortgelijke probleemvelden zoals stadsvernieuwing en natuurbehoud, een andere manier van beschermen, enz.

Geen raming

Een belangrijk aspect in de discussie blijft echter het geld. In de afgelopen maanden hebben we daar aandacht aan besteed. We hebben het stuwmeer geschat en een poging gedaan na te gaan wat de financiële consequenties zouden zijn van het uitbreiden van de monumentenlijst met gebouwen tot 1930¹.

Een raming van de vraag naar restauratiesubsidies door de overheid heeft tot nu toe echter ontbroken. Logisch natuurlijk, want een raming van die zijde betekent automatisch dat de overheid zich vervolgens over de honorering van die vraag moet uitspreken en dat heeft ze tot nu toe juist niet behoeven te doen. Daarin komt echter verandering.

Vorig jaar om deze tijd is de motie-Duinker (PvdA) door de Tweede Kamer aangenomen, waarin deze vraagt om een behoefte-raming voor de stadsvernieuwing op de korte, middellange en lange termijn te maken en deze te doen vergezellen van een op die gegevens gebaseerde

beleidsvisie. Deze behoefte-raming is eind maart in de ministerraad besproken en zal, als alles goed gaat, in de loop van deze maand openbaar worden gemaakt.

Een onderdeel van deze raming betreft de monumentenzorg en is vervaardigd door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg in Zeist. De rijksdienst heeft de vraag, dus niet de behoefte, want die ligt hoger, maar de direct in bouwproductie uitmondende vraag naar monumentensubsidies berekend.

Daarbij komt de dienst voor de jaren tachtig op een jaargemiddelde van 226 miljoen gulden. De rijksdienst heeft deze 226 miljoen opgebouwd uit 30 miljoen, om het stuwmeer geleidelijk weg te werken en 196 miljoen, waarmee de nieuw binnenkomende subsidieaanvragen kunnen worden gehonoreerd.

Het lijkt een hoog bedrag, die 226 miljoen, zeker als we het vergelijken met de 81 miljoen of de 106 miljoen van nu. Overvraagt de rijksdienst de staatssecretaris van CRM dan? Wij denken van niet. Immers de 226 miljoen betekent een bouwstroom van bijna 700 miljoen. En dat betekent weer werk voor, juist ja, 8900 man.

Noten

- 1) zie R&O 1980 nr. 10.
- 2) J. Veen, *De ontwikkeling in de produktie van de bouwnijverheid en de vraag naar arbeid*. EIB, januari 1980.
- 3) AVBB-rapport: *Behoud het goede*. Mei 1979.
- 4) J. Aartman e.a., *Sociaal beleid van bouwbedrijven en arbeidsmarktgedrag van CAO-werknemers*. EIB, maart 1981. en E. Sol en J. Toppen, *Bouwbedrijven en de tewerkstelling en vakopleiding van jongeren*. EIB, januari 1981.
- 5) zie R&O 1981 nr. 1 en 3.



	1981	1982	1983	1984
uur, Recreatie en Maatschappelijk Werk	576	507	478	463
jaarsnota	44	40	47	49
bijstelling	225	228	231	234
lerhedenbeleid	15	15	15	15
andsuitgaven	- 36	- 96	- 145	- 175
etsdeelnemers en vervolgden	- 21	- 27	- 36	- 42
uigingen 1981	- 82	- 82	- 82	- 82
cht aanvullend beleid 1981 (monumenten)	25	25	25	25
htelingen	45	-	-	-
eldomroep (overboeking naar O.S.)	- 30	- 30	- 30	- 30
groepsregeling werkloze werknemers	405	445	447	449
uigingen in de sociale verzekeringen	- 13	- 13	19	33
rse	- 1	2	- 7	32